

http://www.iranngos.info/index.php?option=com_content&task=view&id=19&Itemid=107

سازمان‌های غیردولتی که به اختصار NGO نامیده می‌شوند در دنیای معاصر جایگاه و کارکرد بسیار مهمی دارند. روند حرکت جوامع پیشرفته به سوی واگذارکردن بیش از پیش امور به این سازمان‌ها و تلاش بیش از پیش این سازمان‌ها در جهت حل مسایل و مشکلات افراد جامعه بر مبنای توانایی‌ها و قابلیت‌های محلی، باعث افزایش روزافزون توجه به این سازمان‌ها شده است. از دیدگاه برخی از صاحب‌نظران این سازمان‌ها بیش از پیش مانع دخالت و نظارت حکومت و دولت در امور زندگی افراد جامعه می‌شوند. در این مقاله نگاهی مختصر و کلی به مجموع اهداف، روش‌ها، انواع و تعاریف این گونه سازمان‌ها شده است.

سازمان‌های غیردولتی، گروه‌ها یا مؤسسات غیرانتفاعی خارج از ساختارهای سیاسی نهادینه، سازمان‌هایی‌اند تا به برخی اهداف اجتماعی خاصی (همچون حفاظت از محیط زیست) یا گروه‌های خاصی (چون افراد بومی) خدمت کنند. دامنه فعالیت آنها شامل تحقیق، انتشار اطلاعات، آموزش، سازمان محلی و خدمات اجتماعی، اعمال فشار در جهت تغییر قانون و نافرمانی مدنی است. اندازه آنها نیز از گروه‌های کوچک در یک اجتماع خاص تا گروه‌های بسیار بزرگ با حوزه ملی یا بین‌المللی را دربرمی‌گیرد.

سازمان غیردولتی سازمانی است که بخشی از دولت محسوب نشده و توسط دولت نیز پایه‌گذاری نمی‌شود. آنها نوعاً مستقل از دولت هستند. اگرچه این تعریف می‌تواند شامل مؤسسات انتفاعی نیز شود، اما این اصطلاح عموماً محدود به گروه‌های مدافع محیطی، اجتماعی، قانونی است که اهدافی دارند که اساساً غیرتجاری است. آنها سازمان‌های غیرانتفاعی هستند که حداقل بخشی از سرمایه خود را از منابع خصوصی تأمین می‌کنند. به دلیل آن که سازمان‌های غیردولتی توسط برخی افراد دارای دامنه بسیار گسترده‌ای در نظر گرفته می‌شوند تا جایی که آنها هر چیز غیردولتی را شامل می‌شوند، بسیاری از NGOها در حال حاضر ترجیح می‌دهند از اصطلاح سازمان‌های داوطلبانه خصوصی (PVO) استفاده کنند.

در سال ۱۹۹۵ سازمان ملل در اجلاس سران جهان گزارش داد که تخمین زده می‌شود ۲۹۰۰۰ سازمان غیردولتی بین‌المللی وجود دارد. این در حالی است که تعداد NGOهای محلی بسیار زیادتر است. در ایالات متحده حدود ۲ میلیون سازمان غیردولتی وجود دارد که بسیاری از آنها در ۳۰ سال اخیر تأسیس شده‌اند. در روسیه نیز ۶۵۰۰۰ سازمان غیردولتی وجود دارد. در این کشور در هر روز ۱۲ سازمان غیردولتی تأسیس می‌شود. تنها در کشور کنیا، هر ساله ۲۴۰ NGO تأسیس

می شود.

تاریخ NGOها

اگرچه مؤسسات داوطلبانهای که توسط شهروندان تأسیس می شود در طول تاریخ سابقه دارد، با این حال سازمان های غیردولتی که امروزه به خصوص در سطح بین المللی وجود دارند، در دو قرن اخیر توسعه یافته اند. یکی از اولین سازمانهای از این دست، کمیته بین المللی صلیب سرخ است از جمله بزرگترین گروه جهانی سازمان های غیردولتی بشردوستانه است.

عبارت سازمان های غیردولتی همزمان با تأسیس سازمان ملل در ۱۹۴۵ با قوانین که در بند ۷۱ فصل ۱۰ منشور سازمان ملل درباره نقش مشورتی سازمان هایی که نه دولتی هستند و نه از اعضای دولت هستند، مورد استفاده قرار گرفت.

سازمان های غیردولتی بین المللی به هر سازمانی بین المللی که توسط معاهدات بین المللی ایجاد نشده باشند، اطلاق می شود. این قانون در ۲۷ نوامبر ۱۹۵۰ به تصویب رسید. نقش حیاتی NGOها و گروه های اصلی دیگر در توسعه پایدار و روابط مشورتی بین سازمان ملل و سازمان های غیردولتی همواره مورد تأکید بوده است.

جهانی شدن در قرن بیستم باعث افزایش اهمیت NGOها در جهان شد. بسیاری از مسایل در درون يك ملت قابل حل نبوده و پیمان های بین المللی و سازمان های بین المللی چون سازمان تجارت جهانی نقش محوری را برای سرمایه داری ایفا می کنند. در تلاش برای متعادل کردن این روندها، سازمان های غیردولتی به منظور تأکید بر مسایل انسانی، اهداف توسعه ای و توسعه پایدار گسترش یافتند. نمونه بارز از این دست سازمان ها، اجلاس اجتماعی جهانی است که مقابل معاهده اجلاس اقتصادی جهانی که هر ساله در ژانویه در داووس سویس برگزار می شود است. پنجمین اجلاس اجتماعی جهانی در برزیل در ژانویه ۲۰۰۵ با حضور نمایندگان بیش از هزار NGO تشکیل شد.

انواع NGOها

معیارهای زیادی برای طبقه بندی سازمان های غیردولتی وجود دارد. در ذیل طبقه بندی که بانك جهانی از آن استفاده می کند، می آید:

NGOهای عملیاتی

هدف اولیه این سازمان ها طراحی و اجرای پروژه های در زمینه توسعه است. از جمله سازمان

های موجود در این بخش، سازمان‌هایی هستند که رهیافتی رفاهی یا توسعه‌ای دارند. این سازمان‌ها را همچنین می‌توان مطابق با خدماتی که انجام می‌دهند یا مشارکتشان یا دینی یا سکولاربودنشان و یا رهیافت خصوصی یا عمومی داشتنشان، تقسیم کرد. این نوع سازمان‌ها می‌توانند محلی، ملی یا بین‌المللی باشند.

NGOهای مدافع(گاهی اوقات ستیزه‌جو نامیده می‌شوند) هدف اولیه آنها دفاع یا حمایت از هدف خاصی است. این سازمان‌ها نوعاً سعی می‌کنند باعث افزایش آگاهی و دانش مردم از طرق مختلف همچون لابی‌کردن، فشارآوردن و فعالانه کارکردن شوند.

انواع NGOها

سازمان‌های غیردولتی گروه‌های نامتجانسی هستند که انواع مختلف دارند. از جمله مهم‌ترین گروه‌های NGO شامل:

- INGO مخفف NGOهای بین‌المللی است.

- BINGO شامل NGOهایی است که جهت‌گیری تجاری دارند.

- RINGO مخفف NGOهای دینی مثل خدمات رفاهی کاتولیکی است.

- ENGO مخفف NGOهای محیطی است.

- GONGO شامل NGOهایی است که رهیافتی دولتی دارند، که به وسیله دولت ایجاد می‌شوند.

- QUANGO به NGOهایی گفته می‌شود که نیمه خودمختار هستند. مثل سازمان بین‌المللی استاندارد (ISO) که خود را NGO می‌داند اما شبکه‌ای از آژانس‌های ۱۴۷ کشور است.

مراحل تحول توسعه سازمان‌های غیردولتی

کورتن در سال ۱۹۹۰ سه مرحله یا سه نسل از تحول NGOها را مشخص کرد. سه نسل توسعه داوطلبانه سازمان‌های غیردولتی عبارت است از: اول توسعه نوعی از سازمان‌های غیردولتی که بر رفاه و آسایش متمرکز بوده‌اند و خدمات رفاهی را به نیازمندان ارائه می‌کردند. برای مثال می‌توان از پخش غذا، پناهگاه یا خدمات بهداشتی نام برد. این سازمان‌ها نیازهای فوری را تشخیص داده و آنها را برطرف می‌سازند.

NGO های نسل دوم رهیافتی در جهت توسعه محلی بر مبنای خوداتکایی در مقیاس کوچک پیدا کردند. در این مرحله از تحول آنها، سازمان های غیردولتی بر توانایی های اجتماعات محلی در رفع نیازهای خود بر مبنای فعالیت های خود اتکایی متمرکز می شوند. کورتن نسل سوم را نظام های توسعه پایدار می نامد. در این مرحله NGO ها تلاش می کنند تا تغییرات در خط مشی ها و نهادها در سطح محلی، ملی و بین المللی را توسعه دهند. آنها از نقش ارابه خدمات کاربردی به سوی نقش تحریک کننده حرکت کرده اند. توسعه NGO ها از NGO های رفاهی شروع می شود و به NGO های توسعه یافته ختم می شود.

اهداف

NGO ها برای اهداف متنوعی به وجود می آیند. از جمله اهداف آنها دنبال کردن اهداف اجتماعی و سیاسی اعضای سازمان است. علاوه بر این می توان به طور کلی از جمله اهداف اساسی سازمان های غیردولتی را بهبود وضع محیط زیست، رعایت حقوق بشر، کاهش فقر یا اعلام کارهایی که باید انجام شود.

روش ها

روش های عمل سازمان های غیردولتی با یکدیگر تفاوت دارد. در حالی که بعضی از آنها اساساً به عنوان لابی عمل می کنند، دیگر سازمان ها در حال انجام فعالیت های رفاهی و یا برنامه ریزی هستند. برای مثال سازمان غیردولتی چون OXFAM در جهت کاهش فقر تلاش می کند تا افراد نیازمند را به وسایل و مهارت هایی که آنها برای یافتن غذا و آب آشامیدنی پاکیزه نیاز دارند، تجهیز کند. با این حال سازمان های غیردولتی اغلب برای تأثیرگذاری بر نمایندگان مجلس یا دیگر مقامات رسمی برای حمایت از هدف خاص یا اقدام علیه هدف خاص، لابی می کنند. لابی کننده ها تجربیات بسیار زیادی در حکومت دارند و اغلب با افرادی که صاحب مقام هستند رابطه دارند. این امر به طور گسترده ای دولت را تحت تأثیر و فشار قرار می دهد تا از ایده خاصی حمایت کند.

انجمن بین المللی آزادی بیان (IFEX) که در سال ۱۹۹۲ تأسیس شده است شامل شبکه جهانی است که بیش از ۶۰ NGO را دربر می گیرد که از حق آزادی بیان دفاع می کنند. علاوه بر این بسیاری از NGO های بین المللی نقش مشورتی با سازمان ملل دارند. به عنوان مثال شبکه جهان سوم نقش مشورتی با کنفرانس سازمان ملل درباره تجارت و توسعه و با شورای اجتماعی و اقتصادی سازمان ملل دارد. در سال ۱۹۴۶ تنها ۴۱ NGO نقش مشورتی با شورای اجتماعی و اقتصادی سازمان ملل داشتند، این آمار در سال ۲۰۰۳ به ۲۲۵۰ رسیده است.

مدیریت سازمان های غیردولتی

دو گرایش مدیریتی در ارتباط با NGOها وجود دارد: مدیریت متمایز و مدیریت مشارکتی. مدیریت متمایز با فرهنگ های متفاوت در سازمان ارتباط دارد. مسایل بین فرهنگی در سازمان های غیردولتی کشورهای شمال (پیشرفته) که درگیر فعالیت های توسعه در کشورهای جنوب (در حال توسعه) هستند، شایع است. کارمندانی که از کشور ثروتمند می آیند در کشور مقصد مواجهه با روشی برای انجام کارها می شوند که به گونه ای کاملاً متفاوت است. روش مدیریت مشارکتی برای سازمان های غیردولتی شایع تر است. این مفهوم به گونه ای پیچیده با مفهوم سازمان آموزشی گره خورده است. همه افراد درون سازمان این گونه در نظر گرفته می شوند که منبعی برای مهارت ها و دانش هستند. برای توسعه سازمان، افراد این توانایی را دارند که در فرایند تصمیم گیری مشارکت داشته باشند و از همین روی آنها نیازمند آموزشند.

روابط

روابط میان مؤسسات تجاری، دولت ها و NGOها می تواند کاملاً پیچیده و گاهی اوقات خصومت آمیز باشد. بعضی از NGOهای مدافع با منافع دولت های غربی و مؤسسات بزرگ مخالفند. اما سازمان های غیردولتی، دولت ها و شرکت ها گاهی اوقات مشارکتی سازنده و مصلحانه را شکل می دهند.

کارکنان سازمان های غیردولتی

همه افرادی که برای سازمان های غیردولتی کار می کنند، داوطلبانه کار نمی کنند. با این حال کارمندان حقوق بگیر این سازمان ها به نوعی حقوق کمتری از بخش خصوصی تجاری دریافت می کنند. کارمندان به اهداف و اصول سازمان به شدت پایبندند. با این حال افراد داوطلب صرفاً اهداف انساندوستانه ندارند و برای خدمت کردن به خود نیز انتظار دارند که در سازمان مهارت و تجربه و ارتباطات لازم را کسب کنند.

علاوه براین درباره فرستادن کارشناس به کشورهای در حال توسعه نیز بحث و جدل وجود دارد. چرا که احتمال دارد این افراد به این منظور استخدام شده باشند که برای افرادی که او را استخدام کرده اند خدمت کنند. در هر حال تخطی این کارمندان یا داوطلبان می تواند به وسیله تعدادی از عوامل تخفیف یابد؛ بالا بودن قیمت افراد خارجی، فقدان ارتباط این افراد با کشور مقصد و پایین بودن قیمت کارشناسان محلی.

NGOها در استخدام افراد بخش مهمی محسوب می شوند. برای مثال در پایان سال ۱۹۹۵ کانسرن ورلد واید که يك NGO بین المللی است و علیه فقر مبارزه می کند ۱۷۴ کارشناس و ۵۰۰۰

کارمند ملی داشت که در ده کشور در حال توسعه در آفریقا، آسیا و هائیتی کار می کردند.

سرمایه

NGO های بزرگ میلیون ها دلار بودجه سالیانه دارند. برای مثال بودجه مؤسسه آمریکایی افراد بازنشسته AARP در سال ۱۹۹۹ بالاتر از ۵۴۰ میلیون دلار بوده است. دیده بان حقوق بشر در سال ۲۰۰۳ در حدود ۷/۲۱ میلیون دلار هزینه و درآمد داشته است. سرمایه چنان بودجه های کلانی نیازمند تلاش های زیادی برای جمع آوری اعانه در بخشی از بیشتر NGOهاست. منبع اصلی سرمایه سازمان های غیردولتی حق عضویت، فروش کالا و خدمات، دریافت کمک از نهادهای بین المللی یا دولت های ملی یا خیرین خصوصی است.

اگرچه اصطلاح سازمان های غیردولتی بر استقلال از دولت ها دلالت دارد، بعضی از NGOها به شدت در تأمین سرمایه هایشان به دولت وابسته هستند. يك چهارم ۱۶۲ میلیون دلار درآمد سازمان رفاهی OXFAM آمریکا توسط دولت بریتانیا و اتحادیه اروپا اهدا شده است. سازمان رفاهی و توسعه مسیحی ورلد ویژن آمریکا ۵۵ میلیون دلار در سال ۱۹۹۸ از دولت آمریکا دریافت کرده است.

آخر امر این که NGO برخلاف دولت ها تحت حاکمیت قوانین بین المللی نیستند. تنها استثنا در این مورد کمیته بین المللی صلیب سرخ است که مؤسسه حقوقی تحت حاکمیت قانون بین المللی است، زیرا این کمیته بر مبنای معاهده ژنو است

برگرفته از همشهری / شنبه ۲۴ دی ۱۳۸۴

http://www.iranngos.info/index.php?option=com_content&task=view&id=19&Itemid=107

سازمان‌های غیردولتی که به اختصار NGO نامیده می‌شوند در دنیای معاصر جایگاه و کارکرد بسیار مهمی دارند. روند حرکت جوامع پیشرفته به سوی واگذارکردن بیش از پیش امور به این سازمان‌ها و تلاش بیش از پیش این سازمان‌ها در جهت حل مسایل و مشکلات افراد جامعه بر مبنای توانایی‌ها و قابلیت‌های محلی، باعث افزایش روزافزون توجه به این سازمان‌ها شده است. از دیدگاه برخی از صاحب‌نظران این سازمانها بیش از پیش مانع دخالت و نظارت حکومت و دولت در امور زندگی افراد جامعه می‌شوند. در این مقاله نگاهی مختصر و کلی به مجموع اهداف، روش‌ها، انواع و تعاریف این گونه سازمان‌ها شده است.

سازمان‌های غیردولتی، گروه‌ها یا مؤسسات غیرانتفاعی خارج از ساختارهای سیاسی نهادینه، سازمان‌هایی‌اند تا به برخی اهداف اجتماعی خاصی (همچون حفاظت از محیط زیست) یا گروه‌های خاصی (چون افراد بومی) خدمت کنند. دامنه فعالیت آنها شامل تحقیق، انتشار اطلاعات، آموزش، سازمان محلی و خدمات اجتماعی، اعمال فشار در جهت تغییر قانون و نافرمانی مدنی است. اندازه آنها نیز از گروه‌های کوچک در یک اجتماع خاص تا گروه‌های بسیار بزرگ با حوزه ملی یا بین‌المللی را دربرمی‌گیرد.

سازمان غیردولتی سازمانی است که بخشی از دولت محسوب نشده و توسط دولت نیز پایه‌گذاری نمی‌شود. آنها نوعاً مستقل از دولت هستند. اگرچه این تعریف می‌تواند شامل مؤسسات انتفاعی نیز شود، اما این اصطلاح عموماً محدود به گروه‌های مدافع محیطی، اجتماعی، قانونی است که اهدافی دارند که اساساً غیرتجاری است. آنها سازمان‌های غیرانتفاعی هستند که حداقل بخشی از سرمایه خود را از منابع خصوصی تأمین می‌کنند. به دلیل آن که سازمان‌های غیردولتی توسط برخی افراد دارای دامنه بسیار گسترده‌ای در نظر گرفته می‌شوند تا جایی که آنها هر چیز غیردولتی را شامل می‌شوند، بسیاری از NGOها در حال حاضر ترجیح می‌دهند از اصطلاح سازمان‌های داوطلبانه خصوصی (PVO) استفاده کنند.

در سال ۱۹۹۵ سازمان ملل در اجلاس سران جهان گزارش داد که تخمین زده می‌شود ۲۹۰۰۰ سازمان غیردولتی بین‌المللی وجود دارد. این در حالی است که تعداد NGOهای محلی بسیار زیادتر است. در ایالات متحده حدود ۲ میلیون سازمان غیردولتی وجود دارد که بسیاری از آنها در ۳۰ سال اخیر تأسیس شده‌اند. در روسیه نیز ۶۵۰۰۰ سازمان غیردولتی وجود دارد. در این کشور در هر روز ۱۲ سازمان غیردولتی تأسیس می‌شود. تنها در کشور کنیا، هر ساله ۲۴۰ NGO تأسیس

می شود.

تاریخ NGOها

اگرچه مؤسسات داوطلبانهای که توسط شهروندان تأسیس می شود در طول تاریخ سابقه دارد، با این حال سازمان های غیردولتی که امروزه به خصوص در سطح بین المللی وجود دارند، در دو قرن اخیر توسعه یافته اند. یکی از اولین سازمانهای از این دست، کمیته بین المللی صلیب سرخ است از جمله بزرگترین گروه جهانی سازمان های غیردولتی بشردوستانه است.

عبارت سازمان های غیردولتی همزمان با تأسیس سازمان ملل در ۱۹۴۵ با قوانین که در بند ۷۱ فصل ۱۰ منشور سازمان ملل درباره نقش مشورتی سازمان هایی که نه دولتی هستند و نه از اعضای دولت هستند، مورد استفاده قرار گرفت.

سازمان های غیردولتی بین المللی به هر سازمانی بین المللی که توسط معاهدات بین المللی ایجاد نشده باشند، اطلاق می شود. این قانون در ۲۷ نوامبر ۱۹۵۰ به تصویب رسید. نقش حیاتی NGOها و گروه های اصلی دیگر در توسعه پایدار و روابط مشورتی بین سازمان ملل و سازمان های غیردولتی همواره مورد تأکید بوده است.

جهانی شدن در قرن بیستم باعث افزایش اهمیت NGOها در جهان شد. بسیاری از مسایل در درون يك ملت قابل حل نبوده و پیمان های بین المللی و سازمان های بین المللی چون سازمان تجارت جهانی نقش محوری را برای سرمایه داری ایفا می کنند. در تلاش برای متعادل کردن این روندها، سازمان های غیردولتی به منظور تأکید بر مسایل انسانی، اهداف توسعه ای و توسعه پایدار گسترش یافتند. نمونه بارز از این دست سازمان ها، اجلاس اجتماعی جهانی است که مقابل معاهده اجلاس اقتصادی جهانی که هر ساله در ژانویه در داووس سویس برگزار می شود است. پنجمین اجلاس اجتماعی جهانی در برزیل در ژانویه ۲۰۰۵ با حضور نمایندگان بیش از هزار NGO تشکیل شد.

انواع NGOها

معیارهای زیادی برای طبقه بندی سازمان های غیردولتی وجود دارد. در ذیل طبقه بندی که بانك جهانی از آن استفاده می کند، می آید:

NGOهای عملیاتی

هدف اولیه این سازمان ها طراحی و اجرای پروژه های در زمینه توسعه است. از جمله سازمان

های موجود در این بخش، سازمان‌هایی هستند که رهیافتی رفاهی یا توسعه‌ای دارند. این سازمان‌ها را همچنین می‌توان مطابق با خدماتی که انجام می‌دهند یا مشارکتشان یا دینی یا سکولاربودنشان و یا رهیافت خصوصی یا عمومی داشتنشان، تقسیم کرد. این نوع سازمان‌ها می‌توانند محلی، ملی یا بین‌المللی باشند.

NGOهای مدافع(گاهی اوقات ستیزه‌جو نامیده می‌شوند) هدف اولیه آنها دفاع یا حمایت از هدف خاصی است. این سازمان‌ها نوعاً سعی می‌کنند باعث افزایش آگاهی و دانش مردم از طرق مختلف همچون لابی‌کردن، فشارآوردن و فعالانه کارکردن شوند.

انواع NGOها

سازمان‌های غیردولتی گروه‌های نامتجانسی هستند که انواع مختلف دارند. از جمله مهم‌ترین گروه‌های NGO شامل:

- INGO مخفف NGOهای بین‌المللی است.

- BINGO شامل NGOهایی است که جهت‌گیری تجاری دارند.

- RINGO مخفف NGOهای دینی مثل خدمات رفاهی کاتولیکی است.

- ENGO مخفف NGOهای محیطی است.

- GONGO شامل NGOهایی است که رهیافتی دولتی دارند، که به وسیله دولت ایجاد می‌شوند.

- QUANGO به NGOهایی گفته می‌شود که نیمه خودمختار هستند. مثل سازمان بین‌المللی استاندارد (ISO) که خود را NGO می‌داند اما شبکه‌ای از آژانس‌های ۱۴۷ کشور است.

مراحل تحول توسعه سازمان‌های غیردولتی

کورتن در سال ۱۹۹۰ سه مرحله یا سه نسل از تحول NGOها را مشخص کرد. سه نسل توسعه داوطلبانه سازمان‌های غیردولتی عبارت است از: اول توسعه نوعی از سازمان‌های غیردولتی که بر رفاه و آسایش متمرکز بوده‌اند و خدمات رفاهی را به نیازمندان ارائه می‌کردند. برای مثال می‌توان از پخش غذا، پناهگاه یا خدمات بهداشتی نام برد. این سازمان‌ها نیازهای فوری را تشخیص داده و آنها را برطرف می‌سازند.

NGO های نسل دوم رهیافتی در جهت توسعه محلی بر مبنای خوداتکایی در مقیاس کوچک پیدا کردند. در این مرحله از تحول آنها، سازمان های غیردولتی بر توانایی های اجتماعات محلی در رفع نیازهای خود بر مبنای فعالیت های خود اتکایی متمرکز می شوند. کورتن نسل سوم را نظام های توسعه پایدار می نامد. در این مرحله NGO ها تلاش می کنند تا تغییرات در خط مشی ها و نهادها در سطح محلی، ملی و بین المللی را توسعه دهند. آنها از نقش ارابه خدمات کاربردی به سوی نقش تحریک کننده حرکت کرده اند. توسعه NGO ها از NGO های رفاهی شروع می شود و به NGO های توسعه یافته ختم می شود.

اهداف

NGO ها برای اهداف متنوعی به وجود می آیند. از جمله اهداف آنها دنبال کردن اهداف اجتماعی و سیاسی اعضای سازمان است. علاوه بر این می توان به طور کلی از جمله اهداف اساسی سازمان های غیردولتی را بهبود وضع محیط زیست، رعایت حقوق بشر، کاهش فقر یا اعلام کارهایی که باید انجام شود.

روش ها

روش های عمل سازمان های غیردولتی با یکدیگر تفاوت دارد. در حالی که بعضی از آنها اساساً به عنوان لابی عمل می کنند، دیگر سازمان ها در حال انجام فعالیت های رفاهی و یا برنامه ریزی هستند. برای مثال سازمان غیردولتی چون OXFAM در جهت کاهش فقر تلاش می کند تا افراد نیازمند را به وسایل و مهارت هایی که آنها برای یافتن غذا و آب آشامیدنی پاکیزه نیاز دارند، تجهیز کند. با این حال سازمان های غیردولتی اغلب برای تأثیرگذاری بر نمایندگان مجلس یا دیگر مقامات رسمی برای حمایت از هدف خاص یا اقدام علیه هدف خاص، لابی می کنند. لابی کننده ها تجربیات بسیار زیادی در حکومت دارند و اغلب با افرادی که صاحب مقام هستند رابطه دارند. این امر به طور گسترده ای دولت را تحت تأثیر و فشار قرار می دهد تا از ایده خاصی حمایت کند.

انجمن بین المللی آزادی بیان (IFEX) که در سال ۱۹۹۲ تأسیس شده است شامل شبکه جهانی است که بیش از ۶۰ NGO را دربر می گیرد که از حق آزادی بیان دفاع می کنند. علاوه بر این بسیاری از NGO های بین المللی نقش مشورتی با سازمان ملل دارند. به عنوان مثال شبکه جهان سوم نقش مشورتی با کنفرانس سازمان ملل درباره تجارت و توسعه و با شورای اجتماعی و اقتصادی سازمان ملل دارد. در سال ۱۹۴۶ تنها ۴۱ NGO نقش مشورتی با شورای اجتماعی و اقتصادی سازمان ملل داشتند، این آمار در سال ۲۰۰۳ به ۲۲۵۰ رسیده است.

مدیریت سازمان های غیردولتی

دو گرایش مدیریتی در ارتباط با NGOها وجود دارد: مدیریت متمایز و مدیریت مشارکتی. مدیریت متمایز با فرهنگ های متفاوت در سازمان ارتباط دارد. مسایل بین فرهنگی در سازمان های غیردولتی کشورهای شمال (پیشرفته) که درگیر فعالیت های توسعه در کشورهای جنوب (در حال توسعه) هستند، شایع است. کارمندانی که از کشور ثروتمند می آیند در کشور مقصد مواجهه با روشی برای انجام کارها می شوند که به گونه ای کاملاً متفاوت است. روش مدیریت مشارکتی برای سازمان های غیردولتی شایع تر است. این مفهوم به گونه ای پیچیده با مفهوم سازمان آموزشی گره خورده است. همه افراد درون سازمان این گونه در نظر گرفته می شوند که منبعی برای مهارت ها و دانش هستند. برای توسعه سازمان، افراد این توانایی را دارند که در فرایند تصمیم گیری مشارکت داشته باشند و از همین روی آنها نیازمند آموزشند.

روابط

روابط میان مؤسسات تجاری، دولت ها و NGOها می تواند کاملاً پیچیده و گاهی اوقات خصومت آمیز باشد. بعضی از NGOهای مدافع با منافع دولت های غربی و مؤسسات بزرگ مخالفند. اما سازمان های غیردولتی، دولت ها و شرکت ها گاهی اوقات مشارکتی سازنده و مصلحانه را شکل می دهند.

کارکنان سازمان های غیردولتی

همه افرادی که برای سازمان های غیردولتی کار می کنند، داوطلبانه کار نمی کنند. با این حال کارمندان حقوق بگیر این سازمان ها به نوعی حقوق کمتری از بخش خصوصی تجاری دریافت می کنند. کارمندان به اهداف و اصول سازمان به شدت پایبندند. با این حال افراد داوطلب صرفاً اهداف انساندوستانه ندارند و برای خدمت کردن به خود نیز انتظار دارند که در سازمان مهارت و تجربه و ارتباطات لازم را کسب کنند.

علاوه براین درباره فرستادن کارشناس به کشورهای در حال توسعه نیز بحث و جدل وجود دارد. چرا که احتمال دارد این افراد به این منظور استخدام شده باشند که برای افرادی که او را استخدام کرده اند خدمت کنند. در هر حال تخطی این کارمندان یا داوطلبان می تواند به وسیله تعدادی از عوامل تخفیف یابد؛ بالا بودن قیمت افراد خارجی، فقدان ارتباط این افراد با کشور مقصد و پایین بودن قیمت کارشناسان محلی.

NGOها در استخدام افراد بخش مهمی محسوب می شوند. برای مثال در پایان سال ۱۹۹۵ کانسرن ورلد واید که يك NGO بین المللی است و علیه فقر مبارزه می کند ۱۷۴ کارشناس و ۵۰۰۰

کارمند ملی داشت که در ده کشور در حال توسعه در آفریقا، آسیا و هائیتی کار می کردند.

سرمایه

NGO های بزرگ میلیون ها دلار بودجه سالیانه دارند. برای مثال بودجه مؤسسه آمریکایی افراد بازنشسته AARP در سال ۱۹۹۹ بالاتر از ۵۴۰ میلیون دلار بوده است. دیده بان حقوق بشر در سال ۲۰۰۳ در حدود ۷/۲۱ میلیون دلار هزینه و درآمد داشته است. سرمایه چنان بودجه های کلانی نیازمند تلاش های زیادی برای جمع آوری اعانه در بخشی از بیشتر NGOهاست. منبع اصلی سرمایه سازمان های غیردولتی حق عضویت، فروش کالا و خدمات، دریافت کمک از نهادهای بین المللی یا دولت های ملی یا خیرین خصوصی است.

اگرچه اصطلاح سازمان های غیردولتی بر استقلال از دولت ها دلالت دارد، بعضی از NGOها به شدت در تأمین سرمایه هایشان به دولت وابسته هستند. يك چهارم ۱۶۲ میلیون دلار درآمد سازمان رفاهی OXFAM آمریکا توسط دولت بریتانیا و اتحادیه اروپا اهدا شده است. سازمان رفاهی و توسعه مسیحی ورلد ویژن آمریکا ۵۵ میلیون دلار در سال ۱۹۹۸ از دولت آمریکا دریافت کرده است.

آخر امر این که NGO برخلاف دولت ها تحت حاکمیت قوانین بین المللی نیستند. تنها استثنا در این مورد کمیته بین المللی صلیب سرخ است که مؤسسه حقوقی تحت حاکمیت قانون بین المللی است، زیرا این کمیته بر مبنای معاهده ژنو است

برگرفته از همشهری / شنبه ۲۴ دی ۱۳۸۴